

Tajwan jak Donbas? Fakty kontra mity

3 sierpnia 2022

Wedle pojawiających się twierdzeń republikom w Donbasie nie daje się prawa do samostanowienia, gdy jednocześnie Tajwanowi się daje. Takie absurdalne teorie, być może podsycane przez poszczególne kraje, świadczą przede wszystkim o słabej wiedzy głoszących je o historii konfliktu chińskiego.

Przy okazji wizyty Nancy Pelosi w Republice Chińskiej (popularnie nazywanej Tajwanem od nazwy wyspy, na którą władze państwa uciekły w XX wieku przed chińskimi komunistami) szereg internetowych komentatorów odkrył w sobie zdolności do bycia ekspertem w sprawie chińskiej. Wcześniej byli ekspertami m.in. w sprawie Serbii, Kosowa, Ukrainy czy Rosji.

W dyskusjach o sporze między Republiką Chińską a Chińską Republiką Ludową przewija się wyrzut, że rzekomo nierówno traktuje się rebeliantów. Wedle tych twierdzeń republikom w Donbasie nie daje się prawa do samostanowienia, gdy jednocześnie Tajwanowi się daje. Takie absurdalne teorie, być może podsycane przez poszczególne kraje, świadczą przede wszystkim o słabej wiedzy głoszących je o historii konfliktu chińskiego.

Kto zbuntował się wobec kogo?

Tajwan jest przez Chińską Republikę Ludową określany mianem „zbuntowanej prowincji”. W rzeczywistości rzecz się ma jak w popularnym przysłowiu: „Kto się przeżywa, ten sam się tak nazywa”. Republika Chińska powstała w 1912 roku. Jednak budowanie demokracji w Chinach nie szło zbyt dobrze i w zasadzie od razu wywołało spory wewnętrzne. W dalszej części tekstu przytoczę tylko te powiązane z istnieniem dwóch państw chińskich – Republiki Chińskiej i Chińskiej Republiki Ludowej.

Wbrew twierdzeniu chińskich komunistów, to nie władze Republiki Chińskiej są buntownikami. To Chińska Republika Ludowa powstała na kanwie buntu przeciw Republice Chińskiej. Buntu nad wyraz skutecznego (komuniści zajęli przecież prawie cały kraj), choć nie bez wsparcia zewnętrznego. 1 sierpnia 1927 w Nanchangu wybuchło powstanie kierowane przez KPCh pod wodzą m.in. Zhu De i Zhou Enlaia. Tego samego roku w prowincji Hunan i częściowo w prowincjach: Jiangxi i Guangdong, wybuchło pod przywództwem Mao Zedonga „powstanie jesiennych zbiorów”.

Po kapitulacji Japonii 2 września 1945 doszło wskutek mediacji amerykańskiego generała George’a Marshalla do porozumienia KPCh z Kuomintangiem w sprawie utworzenia rządu koalicyjnego w październiku 1945. Ciang Kaj-szek podjął jednak działania zbrojne przeciwko siłom komunistycznym, co zapoczątkowało III rewolucyjną wojnę domową (1946-1949). Początkowo wojska Kuomintangu odnosiły sukcesy, ale w lipcu 1947 komuniści przeszli do zwycięskiej ofensywy. W zajętym Pekinie Mao Zedong proklamował 1 października 1949 utworzenie Chińskiej Republiki Ludowej. Do końca 1949 Chiny zostały opanowane przez siły komunistyczne. Ciang Kaj-szek i rząd kuomintangowski znaleźli schronienie na wyspie Formoza (obecnie Tajwan), kontynuując Republikę Chińską.

Co dalej?

Podsumujmy więc. Republika Chińska powstała w 1912 roku. Według władz powstałej w 1949 roku Chińskiej Republiki Ludowej miałyby być prowincją buntowniczą wobec ChRL. Oczywiście fakty faktami, a polityka rządzi się swoimi prawami. Mimo tego, że Republika Chińska ma fakty po swojej stronie, o ostatecznym rozwiązaniu sytuacji zdecyduje to, kto będzie miał więcej siły na przeforsowanie swojej wersji. Republika Chińska ma po swojej stronie m.in. USA. Chińska Republika Ludowa może liczyć na własną rosnącą potęgę.

Zresztą na wyspie Tajwan od lat toczą się dyskusje na tym, czy

nie byłoby rozsądniej porzucić nawiązania historyczne i stworzyć po prostu państwo tajwańskie. To jednak nie jest takie proste, bo Chińska Republika Ludowa tym bardziej alergicznie reaguje na wszelkie zapowiedzi tego typu. Póki co więc obie strony zachowują status quo i istnieją dwa państwa chińskie, z których oba roszczą sobie prawa do tych samych terytoriów, choć tylko to komunistyczne w rzeczywistości większość z nich kontroluje.

Autorstwo: Paweł Kubala

Źródło: MediaNarodowe.com